

بسم الله الرحمن الرحيم

راجع به اجتهاد در نصوص قطعی الدلالت

(ترجمه)

به عابد الله

پرسش

السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته!

در کتاب نظام اسلام چنین آمده: بنابر این، اهداف علیا جهت حفاظت اجتماع با ساخت انسان درست نیست؛ بلکه از اوامر و نواهی الله گرفته می‌شود، آن ثابت بوده و تغییر و پیشرفت را نمی‌پذیرد؛ چنانچه محافظت نوع انسان، عقل انسان، کرامت انسان، نفس انسان، ملکیت فردی، دین، امنیت و دولت این‌ها همه اهداف علیای ثابت برای حفاظت اجتماع اند که تغییر و پیشرفت را نمی‌پذیرند.

پرسش اینست: آیا اجتهاداتی در قانون اساسی جهت تغییر بعضی نصوص ممکن است؟ در حالی که در نص کتاب آمده که تغییر و پیشرفت را نمی‌پذیرد. در این مورد توضیح می‌خواهم، الله شما را برکت و نصرت دهد.

پاسخ

وعلیکم السلام ورحمه الله وبرکاته!

برادر عزیز! اجتهاد در نصوص قطعی الثبوت و قطعی الدلالت صورت گرفته نمی‌تواند، یعنی نصوصی که در ثبوتش قطعی باشد، مثل آیت و حدیث متواتر و در دلالتش نیز مطابق بحث‌های زبان و اقسام کتاب و سنت قطعی باشد. اجتهاد در نصوص ظنی الدلالت صورت می‌گیرد، برابر است که قطعی الثبوت باشد یا ظنی الثبوت، پس تا هنگامی که دلالت ظنی باشد، در آن اجتهاد صورت می‌گیرد؛ چنانچه این مسئله در علم اصول فقه معروف است.

و امور ذکرشده در کتابی که آن اهداف علیا اند، برای حفاظت جامعه اسلامی دلایل آن قطعی الثبوت و قطعی الدلالت اند، پس حکم آن توسط اجتهاد تغییر نمی‌کند؛ چون اجتهاد در آن صورت نمی‌گیرد و نصوص در مورد آن قطعی است و اجتهاد در صورت قطعی بودن نصوص صورت گرفته نمی‌تواند.

برادرتان عطاء ابن خلیل ابوالرشته

۷ جمادی الآخر ۱۴۳ هـ.ق

7 اپریل 2014م